

PROVOCATIO

En flervetenskaplig tidskrift om mänskliga rättigheter

Title:	Human Rights in an Age of Ambiguity – Konferensrapport		
Author(s):	Emma Sundkvist		
Language:	Swedish		
Keywords:			
Journal:	Provocatio	Pages	135-140
Year:	2016	ISSN:	2002-1631 (on-line), 2002-164X (print)
Issue:	2	Web:	http://journals.lub.lu.se/index.php/prvc/index

ABOUT PROVOCATIO

Provocatio is published by Human Rights Studies at Lund University (www.mrs.lu.se). Human Rights Studies is part of the Department of History and offers a Bachelor programme and a Phd programme in human rights studies.

Provocatio aims to be a forum for critical and constructive analysis of and debate on human rights. Human rights can be many things: a legal system of principles and rules, a political language, an international practice, a philosophical idea, and a conflicting and evasive historical tradition. Human rights can serve as tools of resistance against oppression, but also as a rhetorical veneer for propaganda. Human rights are a phenomenon that needs to be studied in all this complexity.

The journal has developed out of *Skriftsamling i mänskliga rättigheter*, which was published in seven volumes from 2010 to 2014. Like that earlier publication, *Provocatio* is primarily an opportunity for students to get published. Most of the articles in *Provocatio* are shortened, revised versions of essays and theses by students on the Bachelor programme in Human Rights Studies at Lund University. The journal also welcomes submissions from Phd-students and researchers, as well as students on other study programmes.

The journal is not committed to any political or theoretical position, only to the potential of critical analysis. We welcome submissions with a broad range of perspectives.

EDITORIAL TEAM

The journal has a team of two permanent editors. For each issue, one or two editorial assistants are assigned; these are students on or alumni from the Bachelor programme in Human Rights Studies.

EDITORIAL POLICY

Provocatio is an open access journal, available free of charge online. Customary copyrights restrictions apply. In addition to research articles (some of which are revised student essays and theses) the journal publishes reviews of new academic literature, essays and reflections. *Provocatio* accepts texts in Swedish, English, Danish, and Norwegian. All submissions are reviewed by the editors. See "Instructions for authors" for further information.

CONTACT INFORMATION

Provocatio

Human Rights Studies

Lund University

P.O. Box 192, SE-221 00 Lund

E-mail: provocatio@mrs.lu.se

Journal web page: <http://journals.lub.lu.se/index.php/prvc/index>

Department web page www.mrs.lu.se

Human Rights in an Age of Ambiguity

Konferensrapport

Emma Sundkvist

Under tre dagar i juni arrangerade International Studies Association sin femte internationella konferens om mänskliga rättigheter, den här gången under titeln *Human Rights in an Age of Ambiguity*. Ambiguiteten i vår samtid förstås av konferensarrangörerna som ett resultat av nya, både statliga och icke-statliga, aktörer på den globala politiska arenan. Dessa injicerar konkurrerande idéer, intressen och prioriteringar i de tidigare förutsatta normerna, institutionerna och maktstrukturerna som till stor del reglerar global politik. Inom området mänskliga rättigheter blir denna ambiguitet kanske som mest framträdande och akut, i frågor relaterat till migrationen och flyktingar, klimatförändringar och dess konsekvenser samt olika säkerhetspolitiska frågor kring främst terroristhot. Ambiguiteten handlar enligt konferensen också om den brist på konsensus som finns mellan olika aktörer i synen på relationen mellan folk och makt, de styrande och styrda samt frihet och ordning. Med de utgångspunkterna samlades forskare och praktiker inom fältet för att diskutera framtiden för mänskliga rättigheter men även den faktiska åtnjutningen av desamma i ett globalt perspektiv.

Dagen innan konferensen inleds, som den här gången intog lokaler på Fordham University i New York City skjuts 49 människor ihjäl och 53 skadas på en klubb i amerikanska staden Orlando i den genom tiderna USAs värsta

dödskjutningen med hatbrottsliga motiv. Den gemensamma nämnaren för offren är att de befann sig på en klubb där de flesta gäster var homosexuella män med sydamerikanskt påbrå. Det fruktansvärda brottet lägger sig givetvis som en skugga över hela konferensen. De flesta paneler jag befinner mig på under de här dagarna, oavsett tematik, refererar till händelsen och uttrycker behov av fortsatt kamp och diskussion för sexuella minoriteters rättigheter. Till skillnad från mycket av den offentliga debatten i USA under de här dagarna, är den dominanta diskursen på konferensen att det handlar om ett hatbrott, var förövaren härstammade ifrån är sekundärt. Händelsen sätter även fingret på att den amerikanska kontexten är vitt skild från den kontext jag själv är van vid. Den 13:e juni då konferensen inleds är det mindre än ett år sedan USA:s högsta domstol slår fast att homosexuella par har rätten att gifta sig vilket omöjliggjorde för de tretton stater som dittills hade förbjudet homo-äktenskap att implementera lagen. För min egen medverkan på konferensen blir resultatet av den specifika kontexten att jag vid ett par tillfällen väljer en panel som handlar om sexuella minoriteter istället för de större panelerna som fungerar som dragplåster i de finare lokalerna.

Konferensens samtliga dagar börjar och slutar med en större panel eller *roundtable* där inbjudna föreläsare diskuterar stora frågor som global migration, global hälsa och genus. De flesta av dessa paneler består av framsätande MR-praktiker som kommer från olika FN-organ, USAID, och andra organisationer. Den inledande panelen gästas dock av två ledande akademiker inom fältet, Stephen Hopgood från SOAS, London och Samuel Moyn från Harvard. De samtalar under titeln *Have We Reached Peak Human Rights*, och fokus ligger på de mänskliga rättigheternas tillkortakommande, både som juridik och rörelse, när det gäller omfördelning av ekonomisk jämlikhet och resurser. Moyn ställer sig kritisk till att idén om- och implementeringen av mänskliga rättigheter har förmågan att omfördela världens tillgångar för att minska resursklyftor mellan jordens befolkning. Han påminner oss om att den nya internationella medelklassen har absolut inga intentioner på att bli mindre rika och själva omfördela sina inkomster. Det finns heller inga intentioner inom mänskliga rättigheter att förändra den

neoliberalism och marknadsfundamentalism som gör det möjligt för den här medelklassen att ständigt öka sitt välstånd medan marginaliseringen av andra växer. Lösningen på omfördelningsproblematiken, enligt Moyn, finns inte inom mänskliga rättigheter, men är för den sakens skull inte ett argument för att avfärda mänskliga rättigheter som fenomen. Mänskliga rättigheter kan användas och används till mycket annat, till exempel som ett sätt att formulera många nya frågor inom vattenrättigheter eller i relation till klimatförändringar.

Stephen Hopgood för fram en lite mer positiv bild av de förbättringar som har skett för jordens fattiga. Han menar att den grundläggande standarden har höjts och vi har sett en socio-ekonomisk förbättring bland många fattiga. Han påpekar även att människor har en rätt och en möjlighet att göra anspråk på att få vissa livsnödvändiga behov uppfyllda. Dessa förändringar menar Hopgood måste ses som en seger för fattiga. Han uttrycker även en hyllning av mångfalden av vad mänskliga rättigheter innebär och de många olika kollektiva former som MR-aktivism inkluderar, men även att kollektivets intressen finns i fokus bland dessa mänskliga rättighetsförespråkare. Moyn håller inte med om varken att fattiga har burit någon avsevärd frukt av MR-arbetet eller att mångfald ska hyllas. Detta hyllande, menar han, tenderar istället till att försumma problematiken med de dominerande aktörerna och förespråkar en balans mellan nödvändigheten av mångfald och hegemoniska strukturer.

Det inledande samtalet blir en tydlig illustration av tvetydigheten i mänskliga rättigheter, både som idé, politik och dess möjligheter och begränsningar i en global värld. På frågan om vi har nått någon form av höjdpunkt kunde jag urskilja att mänskliga rättigheter bör ses som ett av många fenomen inom projektet att ge människor ett värdigt liv. Mänskliga rättigheter är inte den singulära lösningen och samtidigt alltför värdefulla för att överge.

Även om konferensen under denna första session var välbesökt märkte jag de kommande dagarna och på de upp till åtta parallella panelerna att deltagandet dels tenderade till att dras till specifika paneler, inte sällan om

globalpolitiska ämnen, och att många också avvek efter att ha presenterat sina bidrag. På vissa av panelerna jag närvarade vid var det inte mer än fem åhörare. Den andra dagen var dock panelen *Human Rights in Theory* välbesökt där fyra aningen spretiga bidrag presenterades. Ett av bidragen som tangerade mycket med mitt eget forskningsintresse diskuterade samtidens mest explicita kritik av mänskliga rättigheter, nämligen MR-skepsisen från teoretikerna Wendy Brown, Costas Douzinas och Slavoj Žižeks, samtliga inspirerade av marxistisk och post-strukturalistisk teori. Under presentationen ramades kritiken in kring de individualistiska, statscentrerade, moralistiska och konservativa byggstenar som mänskliga rättigheter genomsyras av och diskuteras utifrån teoretikernas främsta problem och konsekvenser med dessa. Även om paneldeltagaren Guy Aitchison, nyligen disputerad med avhandlingen *Claiming from below: rights, politics and social movements*, till viss del uttrycker tacksamhet till kritiken har han en aningen mer nyanserad bild av mänskliga rättigheter som något mer än statiska och avpolitiserande mekanismer. Aitchison illustrerar genom papperslösa migranternas och flyktingars kraftfulla kampanjer och krav på rätten till fri rörlighet som exempel på dynamiken i mänskliga rättigheter som språk och de medborliga rättigheter som dessa försöker göra anspråk på. Efteråt blir det en intressant diskussion om hur och när de här kritiska rösterna från Brown, Douzinas och Žižek uppkom och det efterfrågas en närmare inblick i den specifika kontexten och vilka politiska händelser och diskurser som dominerade just då.

Panelen efter denna består av konferensen fjärde *Keynote speaker*, som den här eftermiddagen är Gaynel Curry i rollen som *Gender and Women's Rights Advisor* på FN. Föreläsningen består till stor del av att redogöra för de fruktansvärda, men inte för någon nya, förtryckande praktikerna av kvinnor som nästan alltid handlar om våld mot kvinnors kroppar, sexualitet och frihet. Hon tar upp det globala och djupa problemet med att skuldbelägga offer, motståndet mot förändring och den dåliga implementeringen av de internationella lagar som finns för att skydda kvinnor. Tyvärr fanns det en avsaknad av något nytt och inspirerande. Istället reproducerades bilden av kvinnor som en homogen grupp och som oberoende av etnicitet, klass,

sexualitet eller andra sociala skiktningar är offer för ett identiskt förtryck som visserligen är manifesterat på olika sätt. När barnnäktenskap i Afghanistan togs upp reflekteras det till exempel inte över de socio-ekonomiska faktorerna bakom många av dessa tragiska giftermål. Curry utesluter även helt problematiken med maskulinitet, mansideal och män som förövrare. Tankarna för mig tillbaka till den svenska debatten som äntligen på seriöst allvar diskuterar problemet med destruktiva mansroller. Tyvärr är frågorna många och utdragna när diskussionen öppnas upp och jag får aldrig möjligheten att delge mina funderingar.

Sista dagen öppnas genom att lyssna på Naomi Gikonyo och Norah Niland, båda från FN på temat *Human Rights and the Global Migration Crisis*. Med kraftfulla och illustrerande powerpoints och bilder berättar dem om flyktingar och migranternas vägar genom Afrika och Asien och den politik de möter när de når Fort Europa. De önskar att istället för att tala om en migrationskris, tala om en värdekris bland världens politiker. Gikonyo illustrerar det med avtalen mellan Europa och Turkiet där om Turkiet vilka innebär att om Turkiet lovar (med alla medel möjliga) omöjliggöra för flyktingar att ta sig till Fort Europa lovas visumlättnader till turkiska medborgare i utbyte. Flyktingar har således blivit ”bargaining chips” i politisk och diplomatisk kohandel och en ny form av (informell) ekonomi.

Panelen som jag själv presenterar på blir, trots ett sjukdomsbortfall, intressant, trevlig och även känslomässig. En av panellisterna skriver en avhandling om barnbrudar och är personligen väldigt nära sitt forskningsfält eftersom hennes egen farmor var barnbrud. Hon presenterar omtumlande etnografiska studier och berättelser från nu vuxna barnbrudar vilket vid ett tillfälle får henne att själv bli så berörd att tårarna rinner. Klimatet i rummet är dock mycket tillåtande och förstående och panelens moderator gör viktiga poänger av att genus- och feministisk forskning har en tendens att röra upp känslor och krypa under huden på oss. Jag funderar efteråt på alla känsliga ämnen som studenter på vårt kandidatprogram skriver uppsatser om och hur mänskliga rättigheter generellt behandlar både det absolut värsta och det absolut bästa av vad världen har att erbjuda. Efter panelen är det ett avslutande

Practitioner Roundtable men då smiter jag med flera ut och rundar av diskussionerna från dagarna som gått över en blaskig kaffe i solen på Fordham University's gräsmatta.